DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS, DE INFLAMMATIONE:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri

D. JOANNIS GOWDIE,

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI *consensu,*

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE *decreto;*

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,
ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

BRYANUS WADE, HIBERNUS.

Ad diem 30 Aprilis, horâ locoque solitis.

Mobilitate viget,—— VIRG.

EDINBURGI:
Apud G. HAMILTON & J. BALFOUR
ACADEMIAE TYPOGRAPHOS.
M,DCC,LVI.

GULIELMO ET GEORGIO CONNER, ARMIGERIS;

ET

Rev. HENRICO CONNER,

AVUNCULIS SUIS CHARISSIMIS, MAXIMEQUE HONORANDIS.

TAndem aliquando advenit tempus, diu multumque desideratum, ardentissimisque votis expetitum, cum mihi liceat gratias publicas vobis reddere, ob multa vestra beneficia, forsan immerito, in me collata. Ad pedes itaque vestros depono, vestro patrocinio fretus, hoc meum parvum remunerationis pignus, quod vobis offertur, tanquam amoris monumentum, nullis encomiis laudibusve meritis ornatum, ut meam erga vos observantiam publice testificarer, atque me, meaque studia, vobiscommendarem: lubentissime tamen campum vestrarum laudum ingrederer, sed non minus obstat nostrum inops et pusillum ingenium, quam vestra modestia. Hoc enim plane eximium et singulare vobis datum est, quod non acrius contendatis laudem mereri, quam oblatam enixe declinetis. Valete, et credite me esse, semperque fore, cum maxima observantia, obsequio et amore, vobis devinctissimum.

B. WADE.

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
INFLAMMATIONE.

INFLAMMATIO Latinorum, φλέγμονη, seu φλόγοσις Graecorum, quasi ignis effectus, atque τὸ πῦρ, ipse *ignis* HIPPOCRATES, est morbus, qui calorem praeternaturalem habet, cum dolore, tumore, rubore, renixu, et febre plerumque comite; atque in partibus, inflammatione magna correptis, calorem, maxime auctum esse docent Thermometra.

VETERES

VETERES medici, plurimis morbis, quorum causae, minus iis elucebant, ex eorum phaenomenis, nomina imposuere. Hinc verbum φλέγμονη omni generi inflammationis, sine discrimine, applicabant; dum causam hujus mutationis in corpore, ab igne provenire existimabant. A quo, vel saltem aucto calore, omnia inflammationis signa, accidere possunt.

INFLAMMATIO sedem suam habet in omnibus partibus corporis, ubicunque arteriolae, retis instar, distribuuntur.

CAUSAE.

CAUSAE GENERALES INFLAMMATIONIS SUNT DUAE. 1. OBSTRUCTIO. 2. ACRE IRRITANS.

I. OBSTRUCTIO, quae duobus modis inflammationem producere potest.

PRIMO,

Primo, Diſtrahendo tunicas vaſorum obſtructorum, quod dolorem excitat; unde vibratoriis contractionibus minimorum vaſculorum auctis, augetur calor, atque fluxus humorum copioſior, ad partem affectam determinatur.

Secundo, Quando materia obſtruens acris reddita, vaſa ſtimulat, in quibus praecluſa haeret. Sed tamen obſervandum eſt, quod haec materia obſtruens, (quamdiu cauſae duae, ſupra memoratae, ſcil. acrimonia, et nimia diſtractio vaſorum abſunt) haudquaquam inflammationem producere poteſt. Hinc, quantum intereſſe, inter obſtructiones ſine dolore, (quales ſunt ſchirrhi) et inter obſtructiones, cum inflammatione, facile patebit: in priori enim caſu, vaſa obſtructa, minime irritari videntur; in poſteriore vero,

vero, ab acrimonia materiae obſtruentis, vel a diſtractione nimia, maxime vellicantur.

II. ACRE IRRITANS.

DUM aliquod acre vaſis, cujuſvis partis ſenſibilis, applicatur, inflammationem, imo ſine obſtructione praegreſſa, producere poteſt; quod luculentius apparebit ſequenti exemplo: ſi veſicatoria et ſinapiſmi acres cuti applicati eſſent, vel ſi vapores acres ſpiritus vinoſi, vel corn. cerv. in oculum reciperentur, quam citiſſime inflammationem inducunt. Globuli ſanguinis rubri, vaſa ſeroſa introire coguntur, atque, errore loci, oritur obſtructio; in quo genere inflammationis, obſtructio et error loci, qui fiunt, pro inflammationis cauſa, vix habendi ſunt; ſed cauſa hujus inflammationis,

tionis, majore cum veritate, debetur oſcillatoriis contractionibus minimorum vaſorum auctis, quae hunc vaſorum diſtentionem ab obſtructione, una cum inflammatione, producunt. Atque ex hoc fonte etiam deducenda eſt ratio, cur nihil talem inflammationem et obſtructionem adeo inſigniter minuit, ac fomenta et cataplaſmata emollientia; haec enim, irritationem atque ſenſum doloris mitigando, vehementes motus vibratorios minimorum vaſorum citiſſime ſedant; quae obſervata ſunt a clariſſimo et eruditiſſimo hujus Academiae Profeſſore D. Whytt *.

His igitur, de cauſis generalibus inflammationis, dictis, proxime de cauſis, quae corpus noſtrum inflammationibus,

* Phyſiological eſſays, p. 47.

mationibus, magis obnoxium reddit, verba faciemus.

Ad ſanitatem conſervandam, voluiſſe naturae videtur, ut certus et determinatus cohaeſionis et elaſticitatis gradus, in ſolidis, atque denſitatis in fluidis adeſſet; ex quo ſtatu, vel levis aberratio, morbum producere poſſet, talem exactiſſime ſervare, adeo difficile eſt, ut merito Galenus dicit*, "Nemo ſanus dici poteſt."

Quo rigidiora et magis elaſtica ſunt ſolida, eo majori vi, in contenta fluida agunt; a motu et attritu aucto, augetur calor, diſſipantur et avolant partes fluidorum tenuiores, et magis aquoſae, atque globuli rubri ſanguinis, caeterique omnes humores magis denſi, viſcidi, et acres fiunt; quo valde inepti

* De ſanitat. tuend. lib. 1. cap. 5.

inepti evadunt, per ultimas fines arteriarum transire; unde obstructiones et inflammationes facillime oriri queant.

Tali habitu, gaudent homines corporis pleni et maxime robusti, qui laute vivunt, et multum exercitantur; unde Hippocrates * talem εὐεξίον periculosam pronunciabat, idemque monuit Celsus †: "ergo, si plenior aliquis et speciosior, et coloratior factus est, suspecta habere bona sua debet." Atque experientia quotidiana docet, tales homines in morbos inflammatorios magis proclives esse: quo igitur solidis major elasticitas, atque fluidis major densitas adest, caeteris paribus, corpus erit plus inflammationibus obnoxium, atque inflammatio ab iisdem causis major erit: e. g. Si vesicatoria homini sano et robusto applicata essent, post

* Ap. 3. § 1. † Lib. 2. cap. 2.

post paucas horas, magnam inflammationem producunt, quae in homine maxime debilitato, et fere moribundo, saepe parum aut nihil agunt.

Quamvis variae sunt causae remotae, quae obstructionem et inflammationem in vasis nostris producere possunt, tamen ex dictis patet, causam proximam omnis inflammationis tantum esse unam; scil. vasorum vel nervorum, partis alicujus irritationem insolitam, sive haec oriatur ab eorum nimia distensione, sive acri quodam iis applicato. Quandocunque autem in parte quavis nervosa sedem habet inflammatio, a dolore inde orto, totum systema nervosum cito afficitur, unde cor et arteriae magis irritabiles redduntur; dum interim sanguis ab inflammatione vitiatus, cor solito fortius stimulabit. A quacunque

que cauſa oriatur motus in corpore praeternaturalis, calor erit auctus ; unde fluida, ſpatium majus occupantia, et celerius mota, vaſa diſtendunt, globuli rubri vaſa ſeroſa ingredi coacti ſunt, oriturque obſtructio; a diſtentis vaſis provenit tumor et renixus, a diſtractione nervorum fibrillarum dolor, atque rubor, ab ingreſſu globulorum rubrorum.

Exitus inflammationis, proxime conſiderandi, ſunt quatuor; ſcil. reſolutio, ſuppuratio, gangraena, ſchirrhus.

RESOLUTIO.

Quando nempe a vita ſuperſtite, et idoneis remediis adhibitis, immeabilis materia, in vaſis obſtructis hae-

rens, ſic ſolvitur ; vel vaſa in quibus haeret ſic diſponuntur, ut tranſire poſſit illud immeabile in venas, vel retropelli in vaſa majora, nihil mali interim ſuperveniente, et integritate vaſorum manente ; adeo ut liber circuitus humorum per vaſa antea impervia reſtituatur, et concretum fluidum nunc ſolutum, humoribus circulantibus miſtum, ſine impedimento tranſire poſſit per illas anguſtias, quas in ſano ſtatu pervadere debuit. Ubi haec accidunt, per reſolutionem ſanatur inflammatio.

SUPPURATIO.

Cum reſolutioni non cedit inflammatio, ſed a materia immeabili impacta haerente, tandem vaſa rumpuntur, quorum liquores effuſi, et vivis partibus ſeparati, a calore loci ſolvuntur, et ſubputreſcere quaſi incipiunt, immeabile fluidum,

fluidum, in finibus extremis vasorum separatis haerens, ab iisdem causis incipit solvi; atque etiam solidae partes tenerrimae, ubi antea haerebat hoc immeabile obstruens, atteruntur, dividuntur, et cum liquidis effusis, mora et calore mutatis, abeunt in homogeneum liquorem, quod *pus* vocatur, inflammationi exitum alterum exhibens. Unde Galenus *, de febribus agens, quando in urina, sedimentum dotibus pus referens, videbat, pro bono signo habuit, indicanti scil. materiam morbosam solutam, et e corpore eliminatam.

GANGRAENA.

Quandocunque influxus et refluxus liquidi vitalis, parti inflammatae denegantur, fit istius partis vera mors, alter inflammationis exitus; inter quem

* De febrib. lib. 1. cap. 7.

quem et ſuppurationem, hoc intereſt, quod in priori, a vaſis ſubito ruptis, citiſſime ſiſtitur, omnis humorum motus; in poſteriori vero, ſenſim fit. Gangraenae igitur tales ſuperveniunt mutationes, quales, ab iiſdem cauſis accidere ſolent cadaveri: inflammatio vero, in gangraenam, praeſertim tranſire videtur, quando humores vitiati admodum ſunt, et ſimul valde moti.

SCHIRRUS.

Si inflammatio partem glanduloſam occuparet, emiſſaria glandularum obſtruendo, liquor per harum fabricam ſecretus exire non poterit, qui mora et ſtagnatione inſpiſſatus, et liquidiſſima parte ſpoliatus, cava, vel inexplicabilem earum vaſcularem compagem replebit atque diſtendet; oritur tumor durus, indolens, qui *ſchirrus* vocatur,

quartam

quartam terminationem inflammationi praebens.

Ad curam quod attinet nunc dicendum eſt.

Omni morbo, in ſanationem, alium morbum, vel mortem, exeunte; medicorum eſt, ſanationem quam citiſſime moliri, ne malum ulterius proſerpens irreſolubile fiat: atque hic, vetus proverbium, *principiis obſta*, notatu digniſſimum eſt.

Inflammationem ergo curaturus, ad indicationes tres ſequentes reſpicere debet. Cavendum eſt,

1mo, Ne vaſorum irritatio, diſtenſio, et dolor longius ſerpant atque progrediantur.

2do,

2do, Ut praesentes tollantur.

3tio, Ut materiae obstruenti fluiditas concilietur.

Primo, Minuatur impetus humorum, per sanguinis missionem, in quo educendo, semper habenda est ratio virium aegri, et magnitudinis mali. Venaesectionem, purgationem alvi statim sequi, oportet; talibus medicamentis exhibitis quae motum non augent, simulque humores solvunt; ut crem. tart. fol. sennae, tamarindi, &c. quo nihil plus conducit ad minuendas circulationis vires*. Vesicantia, in parte ab inflammatione remota, etiam hic multum valere, experientia docet†; praecipue quae cantharides recipiunt: haec non solum fluxum uberiorem humorum ad partem

* Sydenham. sched. monit.

† Dr. Whytt's physiological essays, p. 68.

tem aliquam eliciunt, ſed attenuanti etiam vi pollent; praeterea, dum in una parte dolorem excitant, minuitur iſte in parte inflammata *.

Secundo, Ut tollatur dolor praeſens, praeter remedia ſupra memorata, maxime etiam conveniunt emollientia et laxantia omnia, ut vapores aquae tepidae, et lactis, ſimiliaque, quae renixum vaſorum magnopere minuunt.

Anodyna, quae tollunt doloris irritationem, et contractiones vibratorias vaſorum: ut variae papaverum et opii praeparationes, quae ſic adhiberi poſſunt, ut vel leviſſime ſenſuum acumen obtundant, vel, aucta doſi, ſomnum ſatis profundum inducere poſſint. Sic ſaepe accidit, dum minori doſi haec remedia exhibentur; quod dolorem, nullo

* Hippocrat. aph. lib. 2. § 46.

nullo inducto somno, mitigent, dum pacatissima, menti et corpori nascitur quies, doloris dulce lenimen. Atque similia remedia, externe, loco dolenti applicata, insigne levamen adferunt; fomentis et emollientissimis cataplasmatibus, non alienum igitur erit, ut simul addantur solani, hyoscyami, cynoglossi, et similium folia; his lenitur dolor, praecavetur febris, ejusque varii effectus, qui dolores magnos frequentissime concomitantur; atque motus humorum nimius, (a quo gangraena metuenda esset, vel si in parte glandulosa, immedicabilis schirrus), his sedatur.

Observandum autem est, quod in inflammationibus, praesertim validioribus, opiata et vesicatoria vix adhibenda sint, antequam vires circulationis per sanguinis missionem minutae

fuerint

fuerint, vaſaque corporis ſatis depleta. In opiatis adminiſtrandis, ſummam curam habere medicum oportet, ne, per doloris ceſſationem, eſſet deceptus, dum interim forte maxima vi vigeat inflammatio doloſa.

Tertio, Ut fluiditas materiae obſtruenti conciliaretur: huic indicationi inſerviunt omnia aquoſa, diluentia, tepide hauſta, cum acidis et aceſcentibus, ut ſerum lactis paratum ex ſuccis horaeis, ſcil. pomorum, limonum, aurantiorum, &c. Decocta avenae, hordei, et ſimiles ptiſanae cum uſu frequenti nitri et ſpiritus mindereri in parvis doſibus, quoque proderunt.

Neque praetereundum eſt interim, quod ſanguis, ſi diutius quieſcat, in concretionem abire, valde pronus ſit;

et quidem eo magis, quo fortior eſt homo: concretio, in ultimis arteriis, non ſolum ſenſim augetur, ſed omnia inflammationis ſymptomata, quae a diſtenſione nimia vaſorum, evenire potuiſſent, majora fiunt. Motus igitur, atque mutatio particularum, ex quibus componitur ſanguis, ad ſervandam ejus fluiditatem, maxime requiruntur. Irritatione atque dolore, per venaeſectionem, purgantia, caeteraque remedia prius memorata, lenitis; non alienum erit, talia exhibere, quae ſanguini miſta, et per canales vaſorum circumducta, blando ſtimulo, fibras vaſorum in contractiones frequentiores irritare poſſint. Moleculis obſtruentibus ſic attritis et diviſis, facilior tranſitus per anguſtias vaſorum conceditur. Huic autem ſcopo inſerviunt omnia quae vi aromatica leniſſima gaudent. Haec larga aquae copia infuſa, potum aegro

idoneum ſuppeditare poſſint. Hujus generis ſunt folia tuſſilaginis, quinque radices apperientes, petroſelinum, althaea, ſcabioſa, et pleraque ſimilia: quibus addantur, parva quantitate, ligna ſantalorum, ſaſſafrae, &c.

Dum haec autem ingeruntur, ut illorum efficacia verſus partem affectam determinetur, neceſſe erit, fomenta et frictiones lenes adhibere, quae, alternae contractionis, et relaxationis vicem gerant.

Quoties inflammatio, nec ope naturae, nec medicamentorum, reſolvitur; vel tranſit, ut ſupra dictum eſt, in abſceſſum, gangraenam, vel ſchirrum, ad quorum curam proxime progrediendum eſſet, niſi hoc vetarent anguſti hujus diſſertatiunculae limites.

FINIS.